

SOC3302

วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา

สุทธิพร แทนทอง

ทบทวนความรู้เดิม

1. “หลักการจัดการเรียนรู้” และ “แนวคิดการจัดการเรียนรู้” เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. “หัวใจสำคัญ” ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคืออะไร
3. จงนิยามความหมายของแนวคิดการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-directed learning)
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning)
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (hybrid & blended learning)
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน (gamification)

บทที่ 3
รูปแบบและ
กระบวนการเรียน
การสอนสังคมศึกษา

3.1 ความหมายของรูปแบบและกระบวนการเรียนการสอน

3.2 รูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนสังคมศึกษา

3.2.1 การสอนสาระศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

3.2.2 การสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน

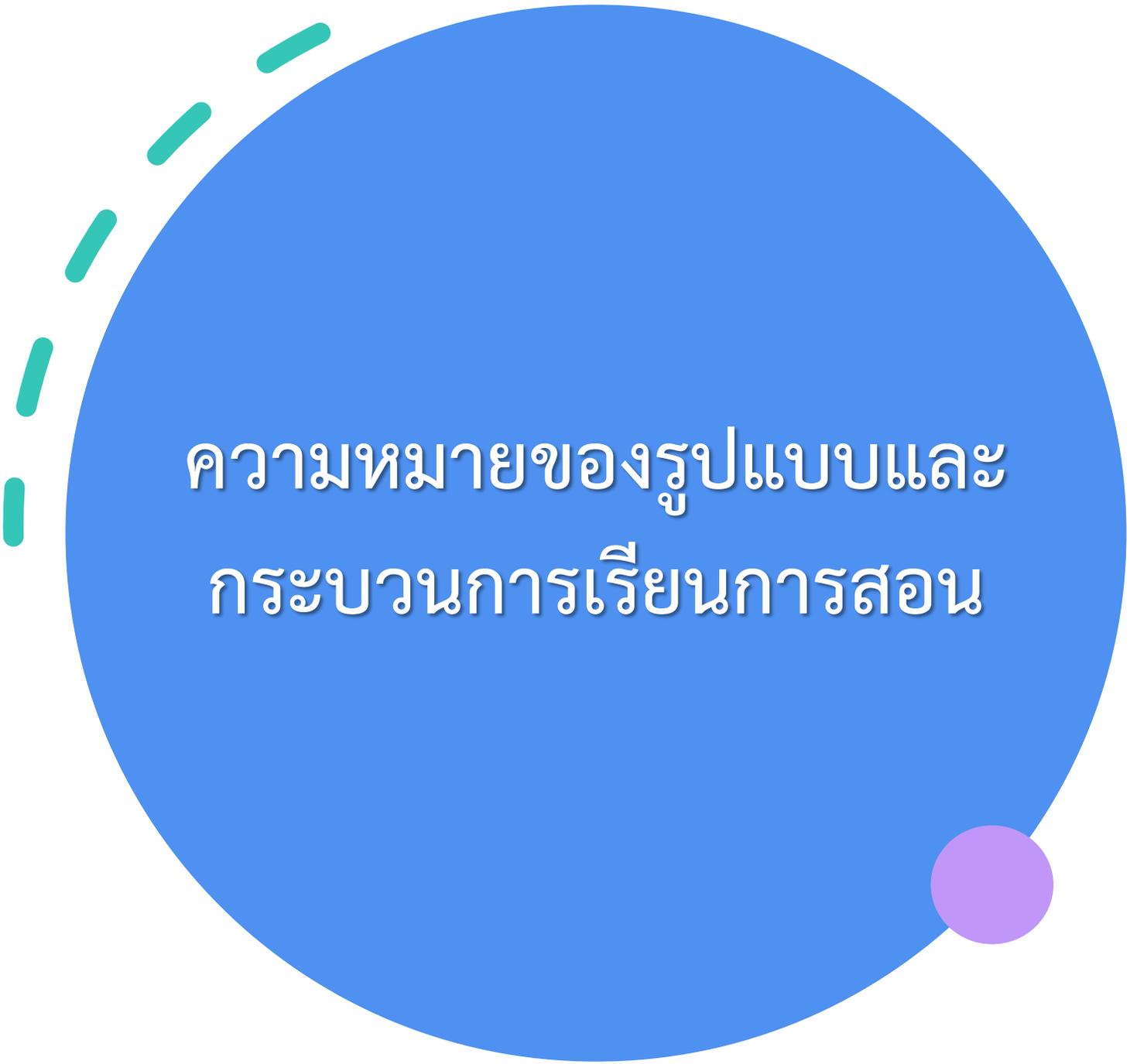
ชีวิตในสังคม

3.2.3 การสอนสาระเศรษฐศาสตร์

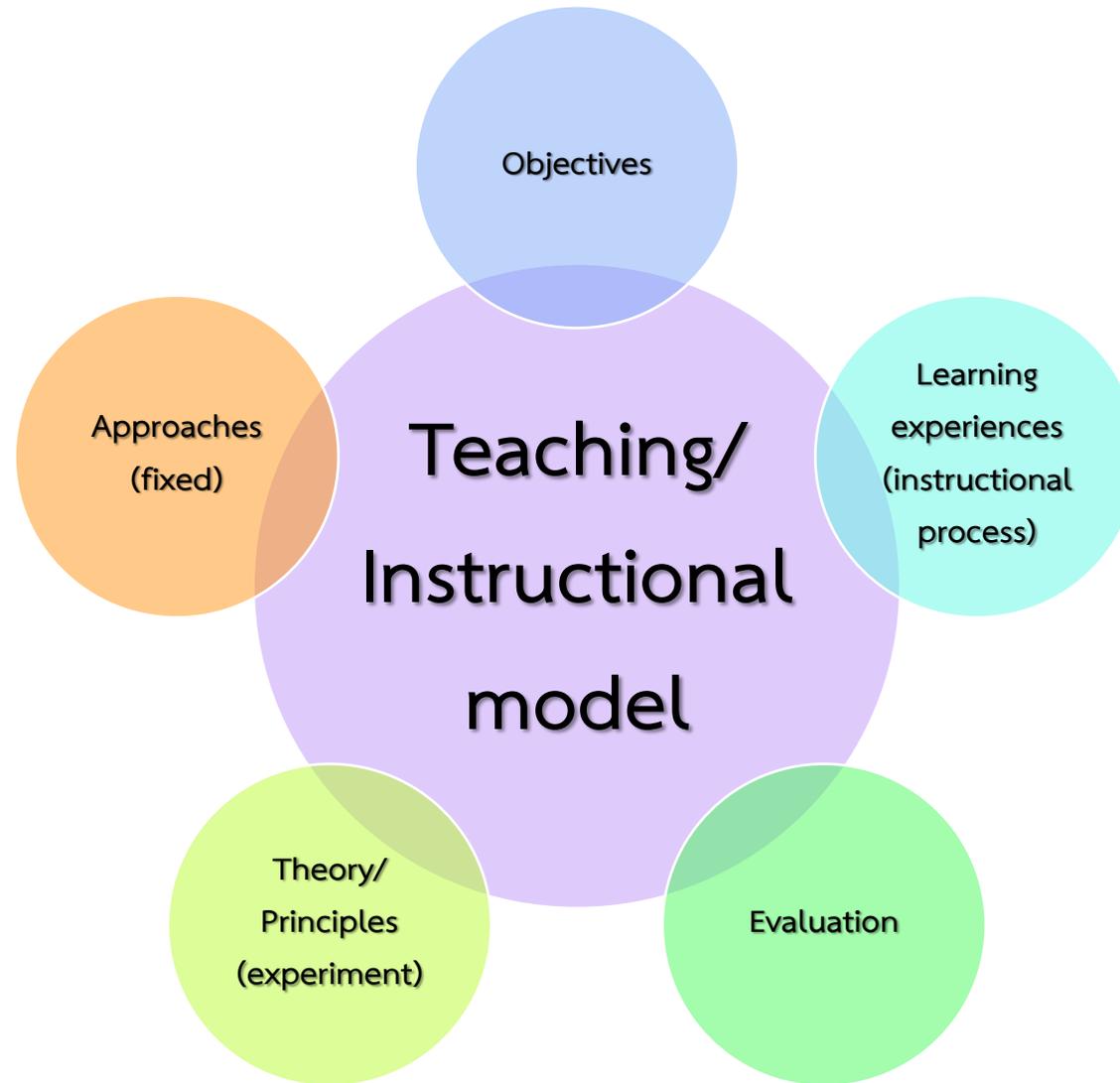
3.2.4 การสอนสาระประวัติศาสตร์

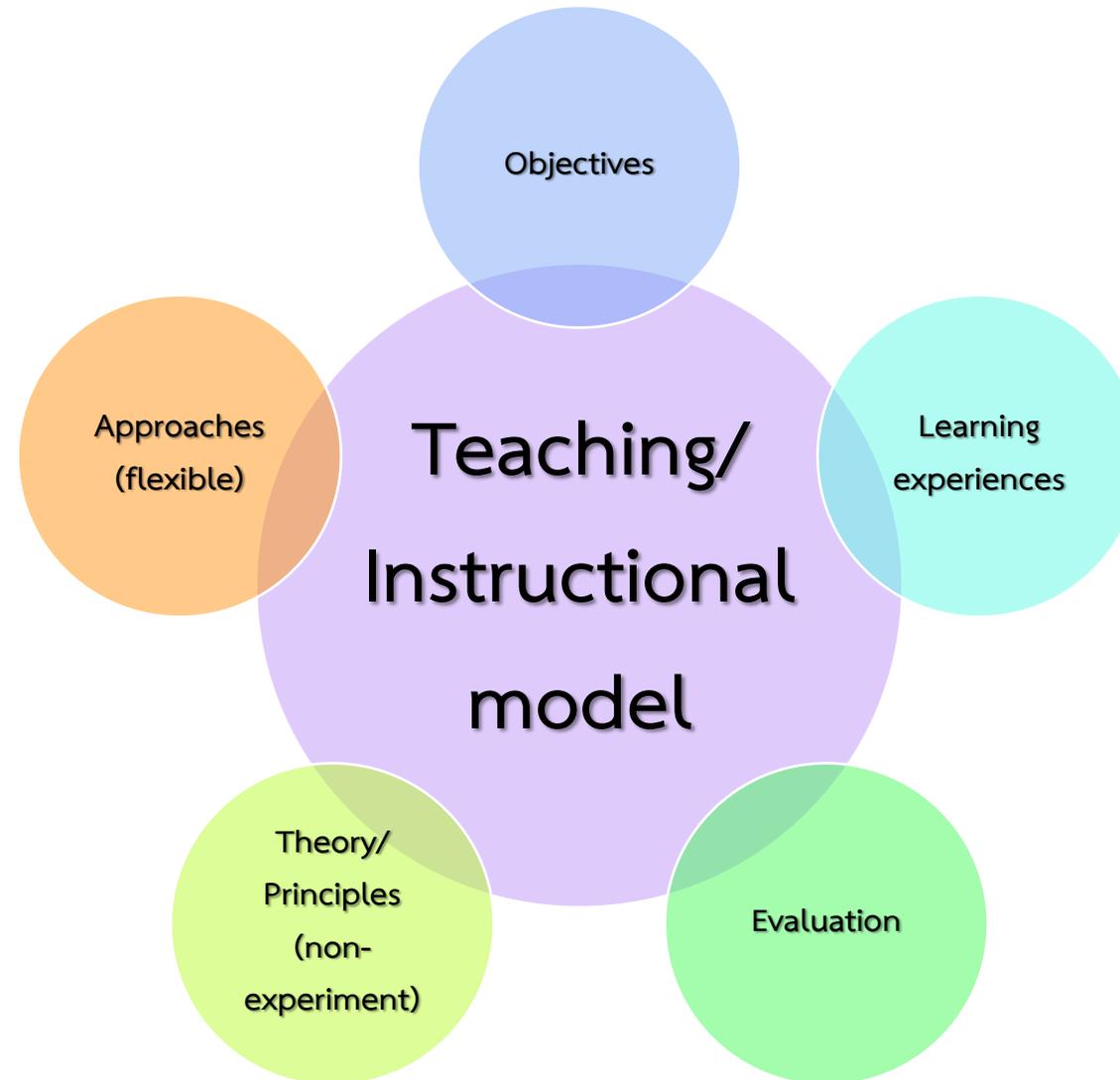
3.2.5 การสอนสาระภูมิศาสตร์

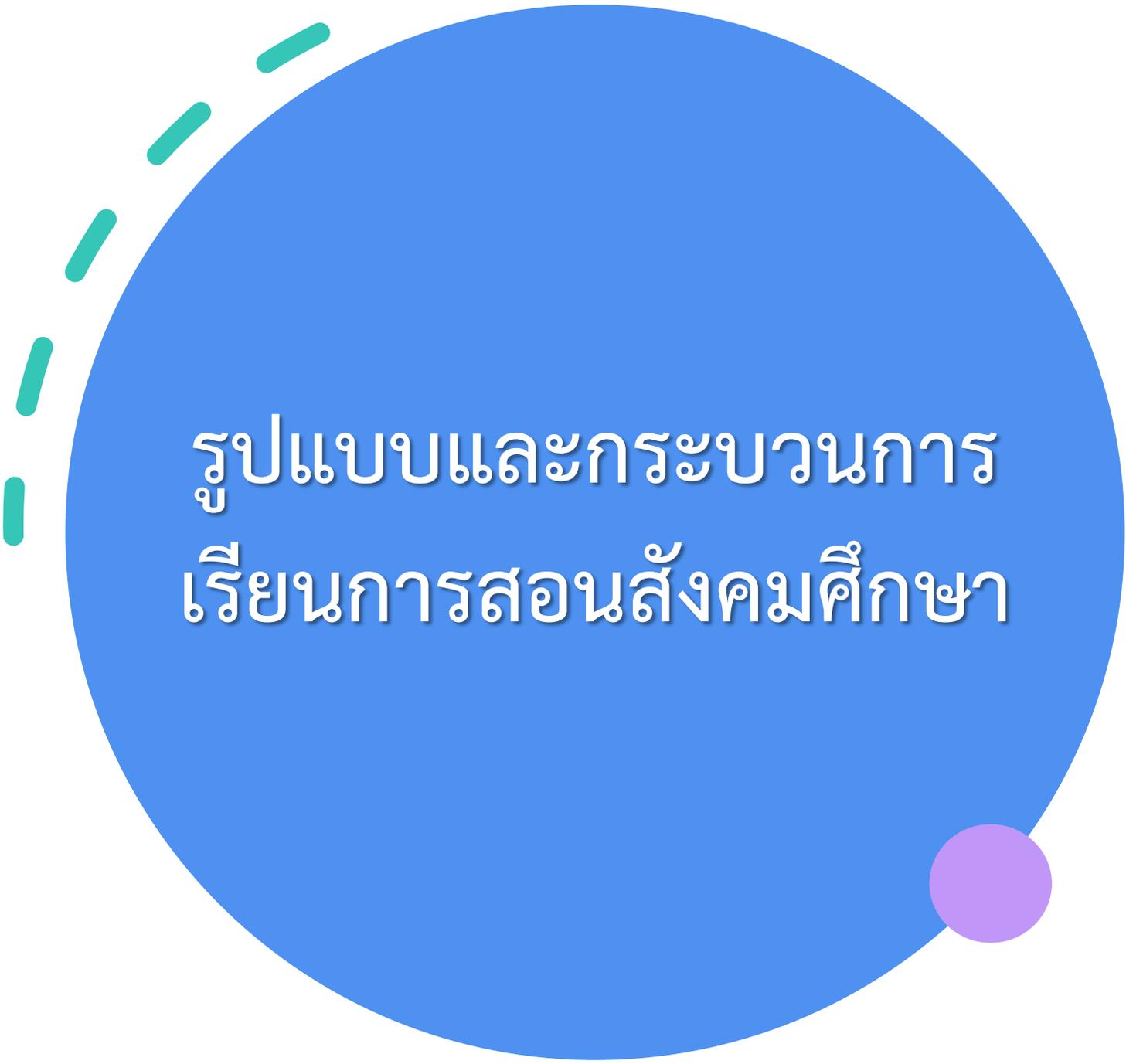
3.2.6 การสอนสังคมศึกษาแบบบูรณาการ

ความหมายของรูปแบบและ
กระบวนการเรียนการสอน

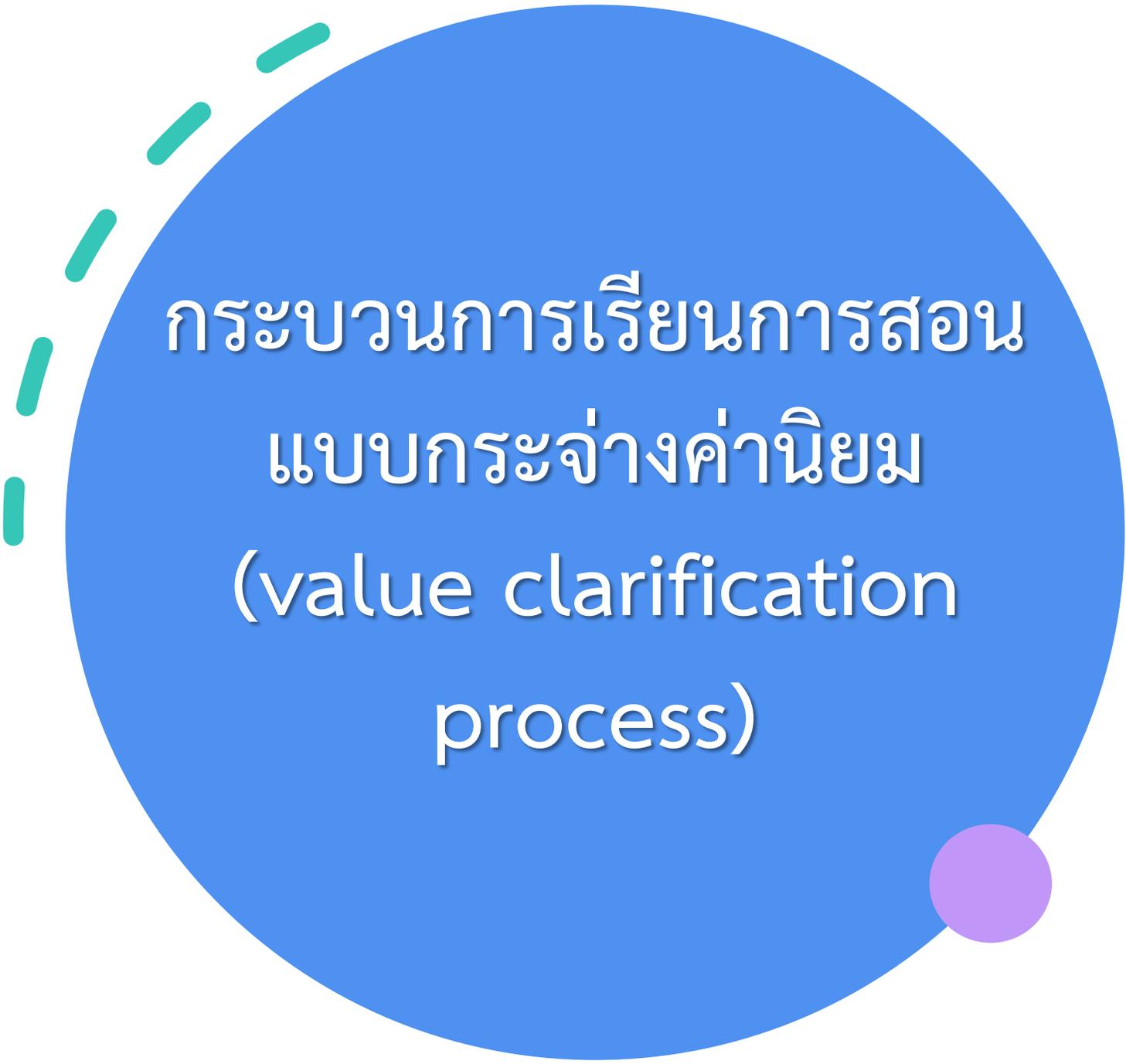

รูปแบบและกระบวนการ
เรียนการสอนสังคมศึกษา

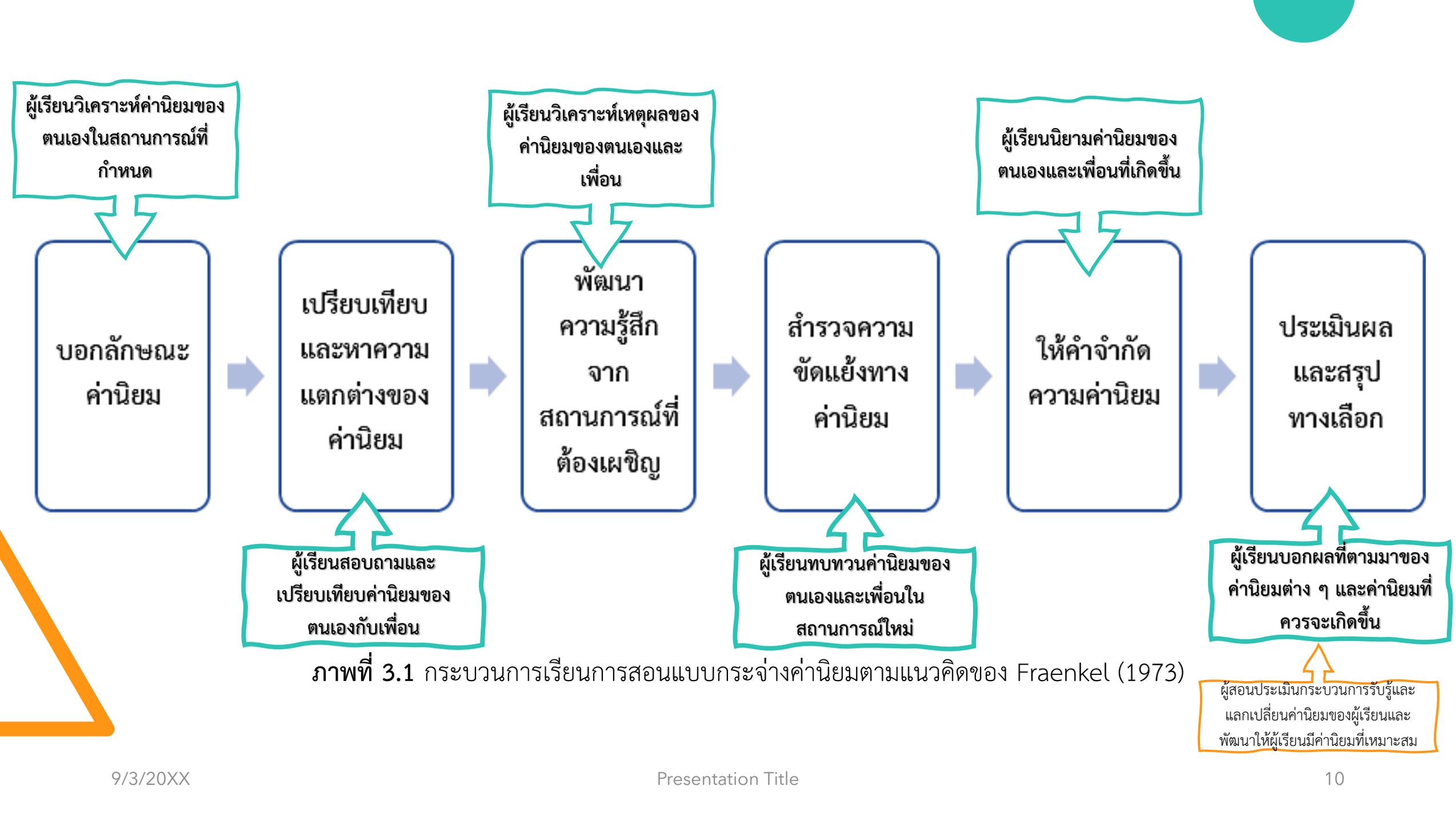
สารศาสตร์ ศิลธรรม และ จริยธรรม

กระบวนการเรียนการสอน
แบบกระจ่างค่านิยม
(value clarification
process)

รูปแบบการเรียนการสอน
แบบเสวนาซักค้ำ
(jurisprudential
model)

กระบวนการเรียนการสอน
แบบกระจ่างค่านิยม
(value clarification
process)

ผู้เรียนวิเคราะห์ค่านิยมของตนเองในสถานการณ์ที่กำหนด

บอกลักษณะค่านิยม

เปรียบเทียบและหาความแตกต่างของค่านิยม

ผู้เรียนสอบถามและเปรียบเทียบค่านิยมของตนเองกับเพื่อน

ผู้เรียนวิเคราะห์เหตุผลของค่านิยมของตนเองและเพื่อน

พัฒนาความรู้สึกจากสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ

ผู้เรียนทบทวนค่านิยมของตนเองและเพื่อนในสถานการณ์ใหม่

สำรวจความขัดแย้งทางค่านิยม

ผู้เรียนนิยามค่านิยมของตนเองและเพื่อนที่เกิดขึ้น

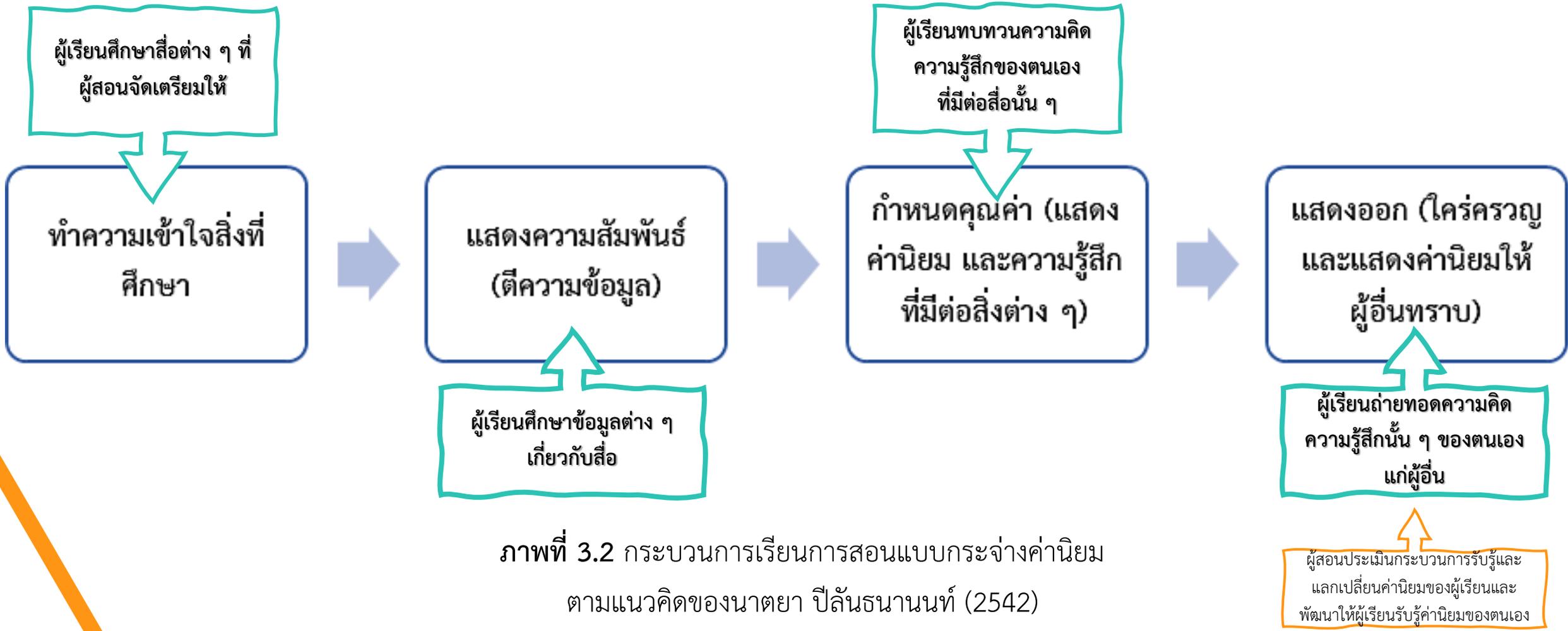
ให้คำจำกัดความค่านิยม

ผู้เรียนบอกผลที่ตามมาของค่านิยมต่าง ๆ และค่านิยมที่ควรจะเกิดขึ้น

ประเมินผลและสรุปทางเลือก

ผู้สอนประเมินกระบวนการรับรู้และแลกเปลี่ยนค่านิยมของผู้เรียนและพัฒนาให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่เหมาะสม

ภาพที่ 3.1 กระบวนการเรียนการสอนแบบกระจายค่านิยมตามแนวคิดของ Fraenkel (1973)

ภาพที่ 3.2 กระบวนการเรียนการสอนแบบกระจำง่าค่านิยมตามแนวคิดของนาตยา ปีลันธานนท์ (2542)

รวมสเปกถือ ! iPhone 15 Series

Dynamic Island
ทุกรุ่น

A17 Bionic 3 nm
(Pro/Pro Max)

ตัวเครื่องบางลง

ไม่มี Touch ID
บริเวณใต้จอ

มาตรฐาน USB
2.0 (iPhone 15)
USB-C 3.2
(iPhone 15 Pro
/Pro Max)

เลนส์ซูม Periscope
(Pro Max)

กล้องหลังเริ่มต้น
48 MP

WiFi 6E (iPhone 15
Pro/Pro Max)

เพิ่มสีใหม่ 2 สี

โมดูลกล้องหนาขึ้น

USB-C พลิคตินโดย USB Implementers Forum
ที่มีผู้ผลิตอุปกรณ์ 700 องค์กรเผยแพร่ในปี 2014
โดยมี Apple เป็นหนึ่งในสมาชิกเช่นกัน

ที่มา: macrumors.com, pcmag.com ภาพจาก: apple.com, phonearena.com

ภาพที่ 3.3 กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบเสวนาชักค้ำ

พิดโหม? ที่ไรศาสนา

ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งศาลรธน.

ตีความมติรัฐสภา

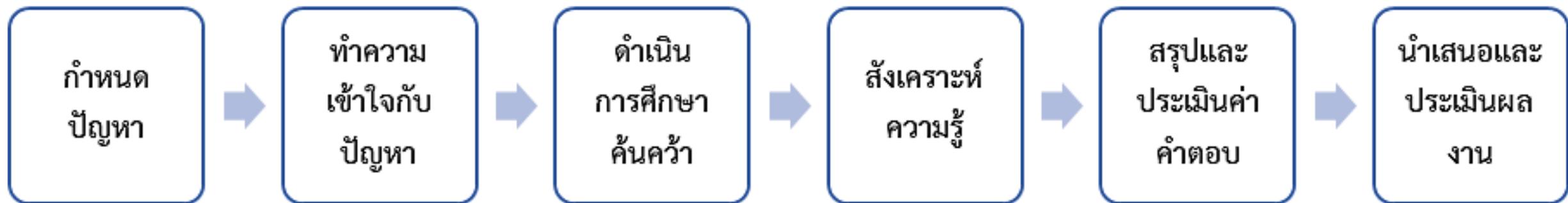
ปมโหวต “พีธา” ช้ำไม่ได้

ขอส่งสภาชะลอโหวตนายกฯ

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม

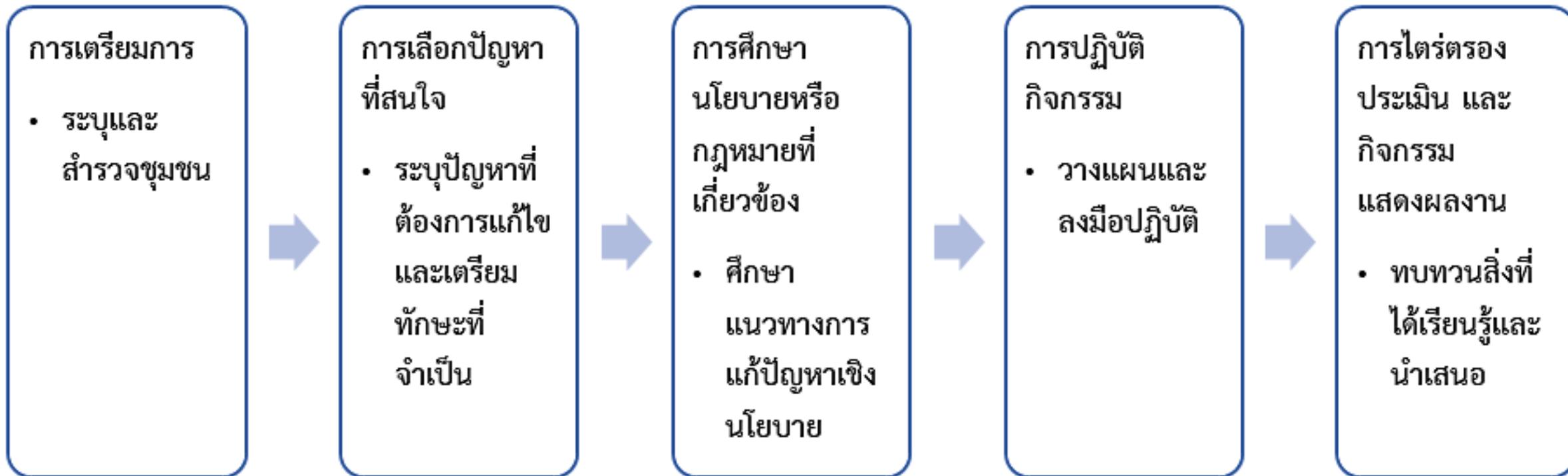
กระบวนการเรียนการสอน
ตามแนวคิดการเรียนรู้
แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
(problem-based
instruction)

กระบวนการเรียนการสอน
ตามแนวคิดการเรียนรู้ผ่าน
การบริการสังคม (service
learning)

ภาพที่ 3.4 กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดของกรมวิชาการ (2550)

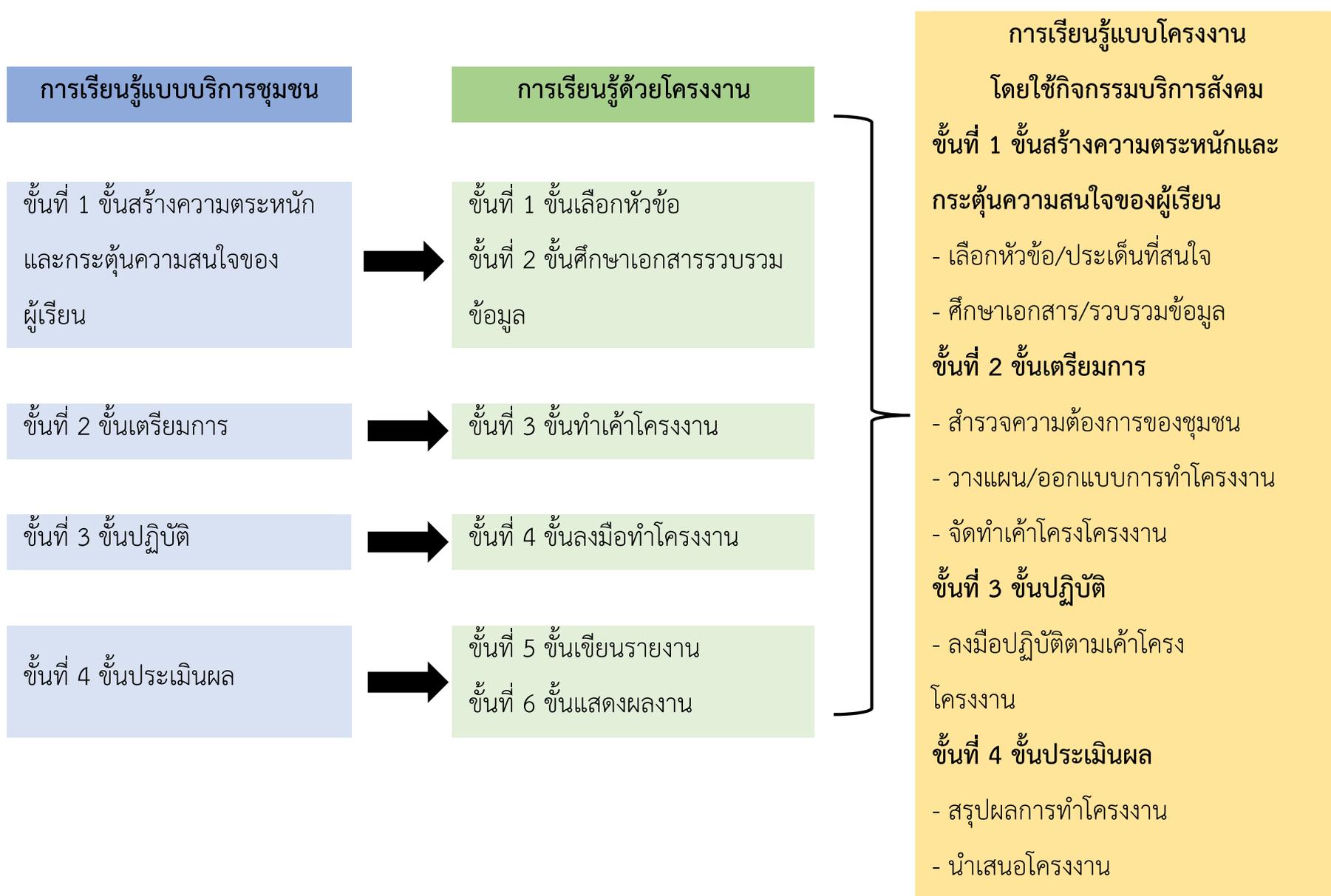

ภาพที่ 3.5 กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ผ่านการบริการสังคม
ที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของ CRFC (1997)

ภาพที่ 3.5 กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ผ่านการบริการสังคม
โดยใช้วิธีสอนแบบโครงการ

ภาพที่ 3.6 กระบวนการเรียนการสอนแบบโครงการโดยใช้กิจกรรมบริการสังคม

SOC3302

วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา

สุทธิพร แทนทอง

บทที่ 3
รูปแบบและ
กระบวนการเรียน
การสอนสังคมศึกษา
(ต่อ)

3.1 ความหมายของรูปแบบและกระบวนการเรียนการสอน

3.2 รูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนสังคมศึกษา

3.2.1 การสอนศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

3.2.2 การสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน

ชีวิตในสังคม

3.2.3 การสอนสาระเศรษฐศาสตร์

3.2.4 การสอนสาระประวัติศาสตร์

3.2.5 การสอนสาระภูมิศาสตร์

3.2.6 การสอนสังคมศึกษาแบบบูรณาการ

สาระประวัติศาสตร์

กระบวนการเรียนการสอน
แบบใช้วิธีการทาง
ประวัติศาสตร์ (historical
method instruction)

กระบวนการเรียนการสอน
ประวัติศาสตร์ตามแนวคิด
ของ Drake และ Brown

ประเด็นที่สงสัยเกี่ยวกับสิ่งนี้?

1. สิ่งนี้คืออะไร
2. เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด
3. สร้างขึ้นเมื่อใด
4. สร้างขึ้นจากอะไร
5. สร้างขึ้นทำไม
6.
7.
8.

ขอพรความรัก

ศาลแม่ขนาด

วัดมหาบุศย์

พ้าม! เหนวมั่นจนต้องศยานาค
ไต่ปืดของ ขอน... ลที่ฝ่ามือ
พ้าม! พรหม... นาค

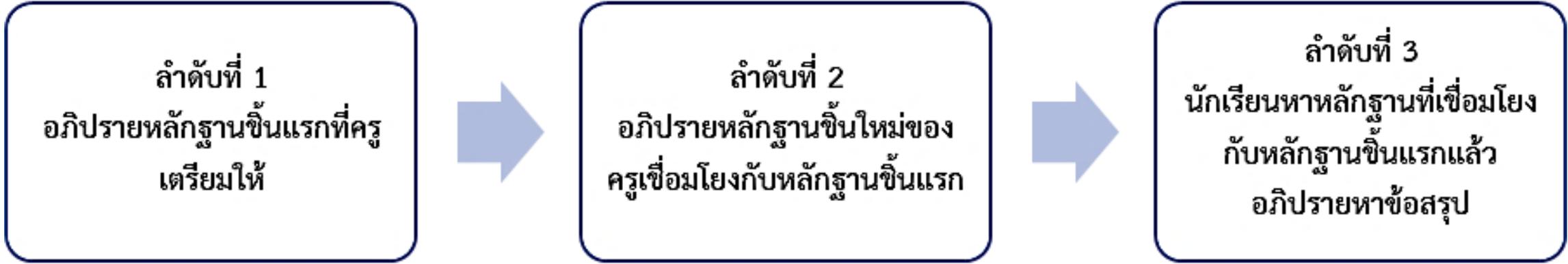
ร่วมกับแม่วิาศเสน
ไต่ดวงวิญญาเนก
แม่ขนาด พระโขนง

ภาพที่ 3.11 กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

เหมือนหรือแตกต่างกับ “โครงการประวัติศาสตร์” อย่างไร

ต่างกันอย่างไร

ภาพที่ 3.12 กระบวนการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Drake and Brown (2003)

ขั้นที่ 1 ประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับ “พระสมเด็จ”

1. เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด
2. สร้างขึ้นเมื่อใด
3. สร้างขึ้นจากอะไร
4. สร้างขึ้นทำไม
5.
6.
7.

ขั้นที่ **2** ประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับ
“วัด.....”

ที่เชื่อมโยงกับหลักฐานขั้นที่ 1

1.
2.
3.

ขั้นที่ **3** หาหลักฐานและระบุประเด็นอภิปราย
หลักฐานที่เชื่อมโยงกับหลักฐานขั้นที่ **1** และ **2**

กำหนดเวลาทำกิจกรรม **15** นาที

ผู้นำเสนอ ผู้ที่ไม่ได้นำเสนอส่งงานทางไลน์

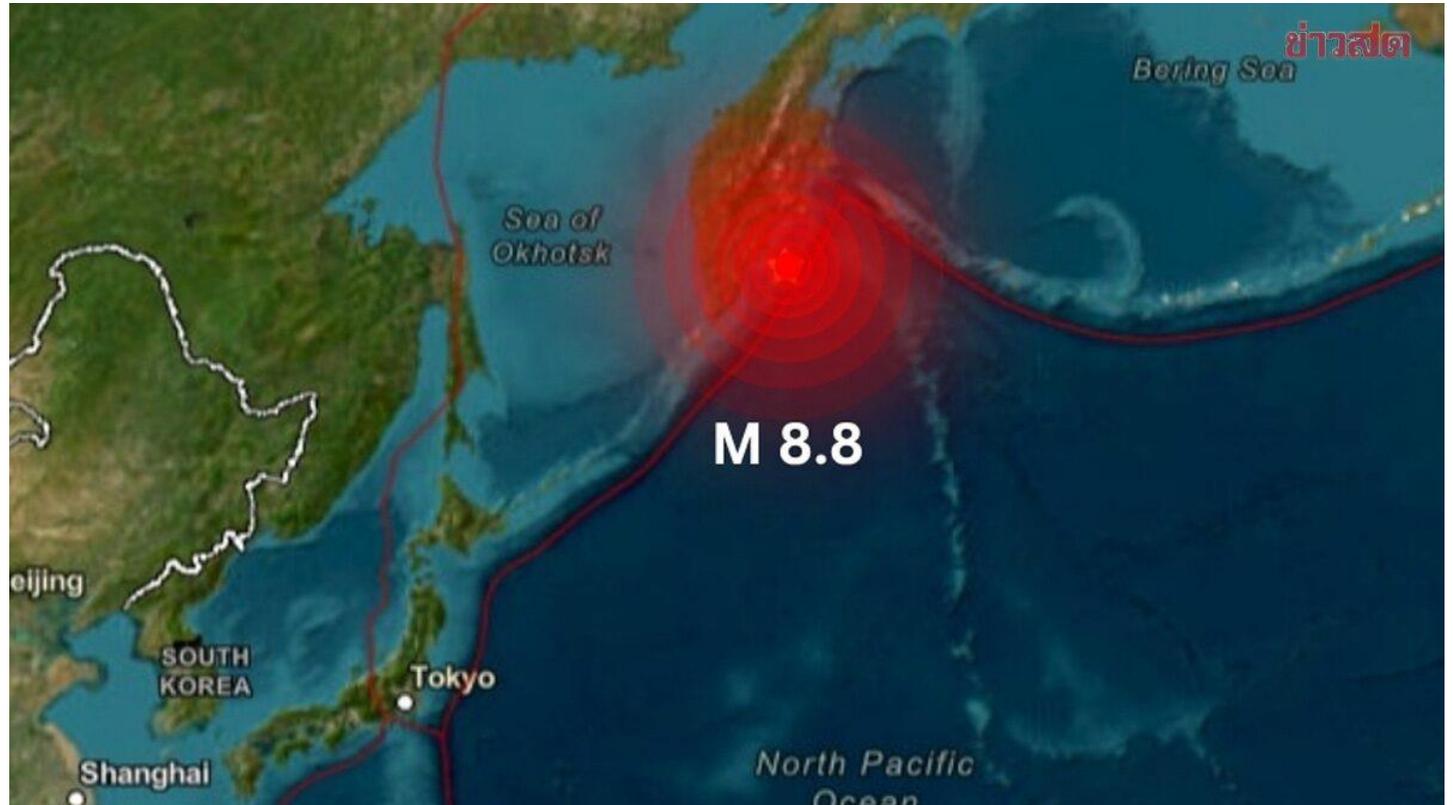
สาระภูมิศาสตร์

กระบวนการเรียนการสอน
แบบใช้กระบวนการทาง
ภูมิศาสตร์ (Geographic
inquiry process)

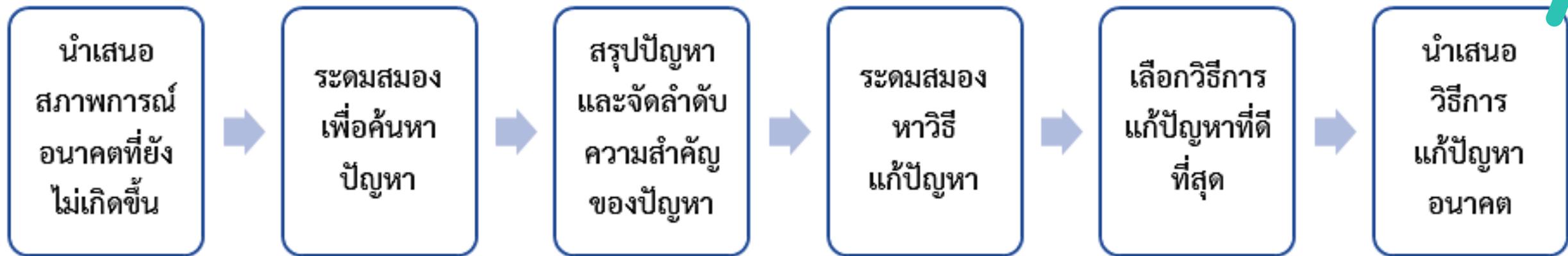
รูปแบบการเรียนการสอน
กระบวนการคิดแก้ปัญหา
อนาคตตามแนวคิดของ
Torrance

ภาพที่ 3.13 กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้กระบวนการทางภูมิศาสตร์

https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_9871888

ภาพที่ 3.14 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของ Torrance

รู้จักกับ 5 อันดับ
โรคระบาดใหญ่
 ร้ายแรงสุดในประวัติศาสตร์

จุดเริ่มต้น	พาหุนำโรค	ผลกระทบ	จำนวนผู้เสียชีวิต
กาฬโรค (Black Death) เกิดขึ้นปี ค.ศ. 1347 - 1351 ประเทศจีน และ เอเชียกลาง แพร่ตามเส้นทางสายไหมลามไปถึงทวีปยุโรป	แบคทีเรีย <i>Yersinia pestis</i> บนหนูและหมัด	คร่าชีวิตชาวยุโรปกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด	200 ล้านคน
ฝีดาษ หรือไข้ทรพิษ (Small Pox) เกิดขึ้นปี ค.ศ. 1520 ชาวสเปนที่เดินทางไปยังโลกใหม่ ได้นำโรคฝีดาษไปแพร่ให้กับคนพื้นเมืองชาวอเมริกัน	เชื้อไวรัสวาริโอลา	คร่าชีวิตชาวอินเดียอเมริกันกว่า 90%	56 ล้านคน
ไข้หวัดใหญ่สเปน (Spanish Flu) เกิดขึ้นปี ค.ศ. 1918 - 1919 ยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าเริ่มต้นที่ไหน หลายประเทศปิดข่าวเพราะอยู่ในภาวะสงครามโลก ประเทศสเปนเริ่มรายงานข่าว เป็นประเทศแรก	หมู	คร่าชีวิตคนไปมากกว่าอาหารพลเรือนที่เสียชีวิตจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ถึง 3 เท่า	40 ถึง 50 ล้านคน
กาฬโรคแห่งจัสติเนียน (Plague of Justinian) เกิดขึ้นปี ค.ศ. 541 - 542 ประเทศจีน แพร่กระจายสู่กรุงคอนสแตนติโนเปิล (ประเทศตุรกีในปัจจุบัน)	แบคทีเรีย <i>Yersinia pestis</i> บนหนูและหมัด	เป็นส่วนที่ทำให้อาณาจักรโรมันล่มสลาย	30 ถึง 50 ล้านคน
เอชไอวี/ เอ็ดส์ (HIV/AIDS) เกิดขึ้นปี ค.ศ. 1981 ถึงปัจจุบัน ฆ่าฟันประเทศแคเมอรูน แพร่จากลิงชิมแปนซีมายังมนุษย์ ที่ถูกกัดหรือมีบาดแผลขณะล่าสัตว์	ลิงชิมแปนซี	ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนป้องกัน	25 ถึง 35 ล้านคน

รู้หรือไม่ 20 ปีที่ผ่านมา โลกของเราเกิดโรคระบาดใหญ่ (Pandemic) เพียง 2 ครั้ง นั่นก็คือ ไข้หวัดหมูในปี 2009 และอีกครั้งก็คือ COVID-19 นั่นเอง.
 ที่มา: BBC, hfocus, visualcapitalist, hiv.gov

ปักวิจัยซี เมืองในอนาคต
 อยู่ยาก ลำบาก เครียด

บูรณาการ

กระบวนการเรียนการสอน
ตามแนวคิดการเรียนรู้
แบบใช้ปรากฏการณ์เป็น
ฐาน (phenomenon-
based instruction)

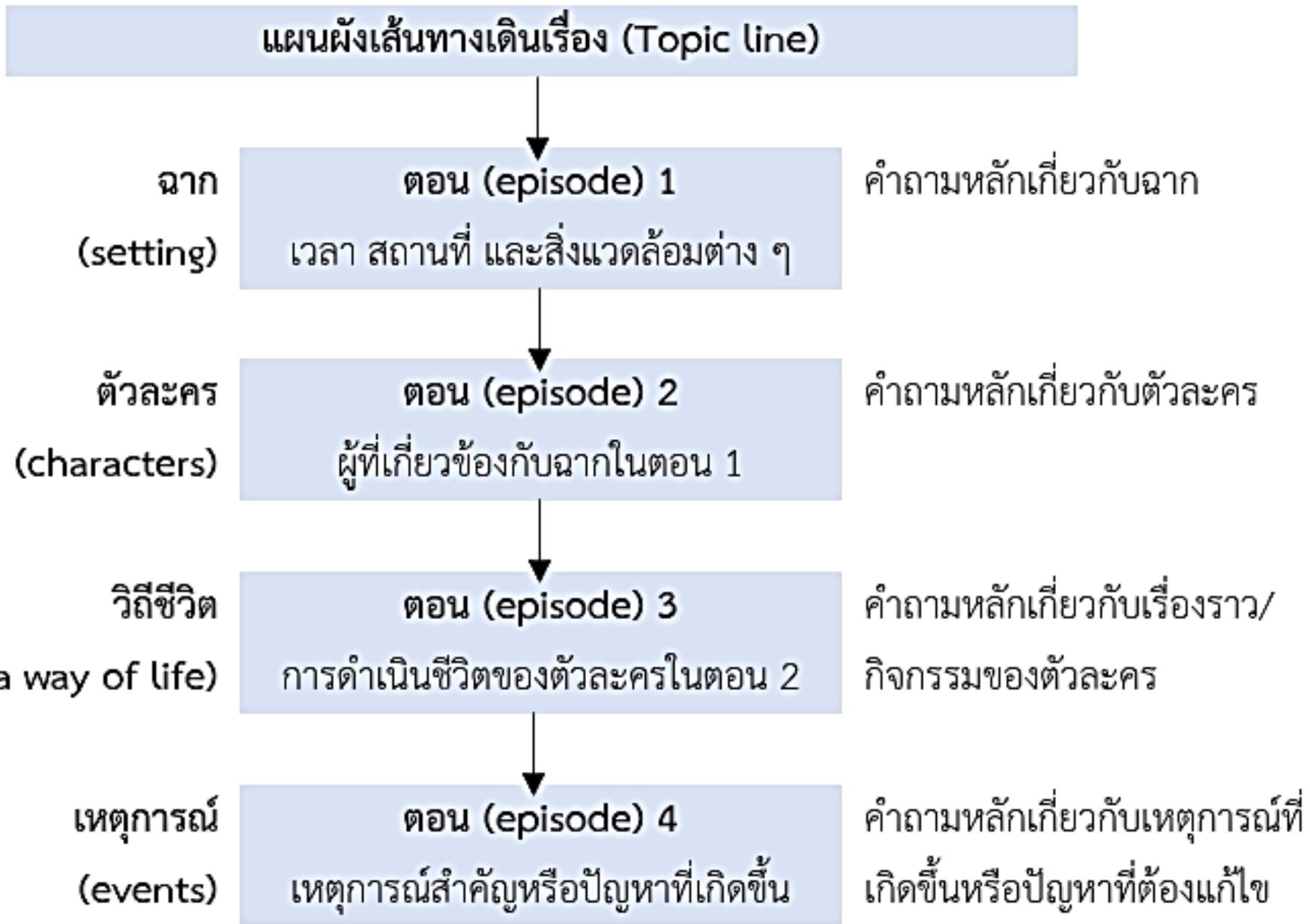
รูปแบบการเรียนการ
สอนโดยการสร้างเรื่อง
(storyline model)

ภาพที่ 3.15 กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
ของ Islakhiyah, Sutopo, and Yuliati (2018)

ปรากฏการณ์พระอาทิตย์ทรงกลด (Halo)

ภาพที่ 3.16 เส้นทางเดินเรื่องของรูปแบบการเรียนการสอนโดยการสร้างเรื่อง (storyline model)

ตัวอย่างการบูรณาการภายในกลุ่มสาระ
(Intradisciplinary Integration)

ตัวอย่างการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ
(Interdisciplinary Integration)

แผนผังเส้นทางเดินเรื่อง “เศรษฐกิจไทยยุค Post-Covid” (แบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ)

